

KWARTAAL RAPPORTAGE

1^e kwartaal 2016

**HAVENSCHAP
MOERDIJK**

**Kwartaalrapportage
1^e kwartaal 2016**

Inhoudsopgave

VOORWOORD	4
PROGRAMMA RUIMTELIJKE ONTWIKKELING, MILIEU EN DUURZAAMHEID	5
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING.....	5
MILIEU.....	5
DUURZAAMHEID.....	6
PROGRAMMA INFRASTRUCTUUR EN BEHEER	7
INFRASTRUCTUUR.....	7
BEHEER NAT.....	8
BEHEER DROOG.....	8
PROGRAMMA COMMERCIËLE EXPLOITATIE	11
EXPLOITATIE DROOG.....	11
EXPLOITATIE NAT.....	12
PROGRAMMA VEILIGHEID & HAVENMEESTER	14
VEILIGHEID.....	14
HAVENMEESTER.....	15
PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING	16
BESTUUR EN PUBLIC AFFAIRS.....	16
JURIDISCHE ZAKEN.....	18
FINANCIËN.....	18
COMMUNICATIE.....	19
PERSONEEL EN ORGANISATIE.....	20
INFORMATISERING EN AUTOMATISERING.....	20
FACILITAIRE ZAKEN.....	22
PARAGRAAF EXPLOITATIEOVERZICHT	24
PARAGRAAF FINANCIERING EN TREASURY	33
PARAGRAAF GRONDBELEID EN GRONDEXPLOITATIES	34

N.B. Vanwege afrondingen van bedragen kunnen afrondingsverschillen in de tabellen van deze kwartaal-rapportage staan.

Voorwoord

Voor u ligt de eerste kwartaalrapportage van het Havenschap Moerdijk over het jaar 2016. Binnen ieder programma is vanuit een visie, gebaseerd op de Havenstrategie Moerdijk 2030, gekeken naar wat wij willen bereiken, wat wij daarvoor doen en wat de bijbehorende kosten zijn. In deze kwartaalrapportage verantwoorden wij wat wij in het eerste kwartaal daadwerkelijk hebben gedaan en wat dat heeft gekost.

In deze rapportage vindt u de programma's Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid, Infrastructuur en Beheer, Commerciële exploitatie, Veiligheid en Havenmeester en Bedrijfsvoering. Onder bedrijfsvoering vallen de programmaonderdelen Bestuur en Public Affairs, Juridische zaken, Financiën, Communicatie, Personeel & Organisatie, Informatie & Automatisering en Facilitaire zaken.

In het eerste kwartaal van 2016 is voortvarend gewerkt aan de realisatie van de ambities. Het uitbouwen van de extended-gatefunctie en de shortsealines zijn onderdeel van de realisatiestrategie. Goede spoorverbindingen naar het achterland zijn daarvoor cruciaal. Ik ben er dan ook bijzonder trots op dat in het eerste kwartaal niet alleen de frequentie van de spoorverbinding naar Milaan is verhoogd, maar tevens een proef is gestart met een shuttle op Duisburg. Deze rijdt op dit moment drie keer per week.

De derde realisatiestrategie is het uitbouwen en verduurzamen van het industrieel complex. Ook op dat gebied is in het eerste kwartaal veel bereikt. Zo heeft Rein Willems het Actieplan versterken industriecluster Rotterdam-Moerdijk aan de minister uitgebracht. Het actieplan is erop gericht de huidige activiteiten van bedrijven te optimaliseren en tegelijkertijd de transitie naar meer biobased, circulair en hernieuwbaar te versnellen. De Moerdijkse projecten Energieweb XL en de Pyrolyseproeftuin maken hier onderdeel van uit. Voor dit laatste project is in het eerste kwartaal, samen met een aantal partners een OPZuid-subsidieaanvraag ingediend.

Op het haven- en industrieterrein was in het eerste kwartaal ook volop nieuwe bedrijvigheid. Aan de Logistic Boulevard heeft David Hart Groep (DHG) fase 1 opgeleverd van Smartlog. Verder is voor deze zelfde klant een eerste zeven hectare op het Industrial Park bouwrijp gemaakt. Daarnaast zijn in het eerste kwartaal de afspraken over de bouw van een bananenrijperij, die later dit jaar zal starten, gefinaliseerd.

Ook stond dit kwartaal voor een groot deel in het teken van de voorbereidingen voor de governancewijziging van het Havenschap Moerdijk. Zowel aan de Raad van Bestuur als de gemeenteraad en Provinciale Staten is de tweede voortgangsrapportage governance aangeboden. Hiermee hebben zij kennis genomen van onder meer de concept statuten, het reglement voor directie en raad van commissarissen, inclusief profielschets. Diverse programmaonderdelen van het programma Bedrijfsvoering zijn bij de voorbereidingen betrokken. Daarom leest u in deze rapportage bij deze programmaonderdelen ook afzonderlijk terug wat er voorbereid is.

De hierboven genoemde ontwikkelingen zijn slechts een kleine greep uit de activiteiten van het Havenschap in het eerste kwartaal. Op de volgende pagina's vindt u per programma een overzicht van de activiteiten.

Ferdinand van den Oever
Directeur Havenschap Moerdijk

April 2016

Programma Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid

Ruimtelijke ontwikkeling

Wat willen wij bereiken

Het Havenschap geeft de doorontwikkeling van het haven- en industrieterrein Moerdijk vorm vanuit een integrale gebiedsontwikkeling. Duurzame ruimtelijke en economische ontwikkeling vindt plaats met behoud van een goede milieukwaliteit. In het bestemmingsplan zijn de uitgangspunten geborgd als het gaat om onder andere clustervorming en geluid, alsmede specifieke aandacht voor externe veiligheid in het Industrial Park. Door het verkrijgen van experimenteerruimte vanuit de Crisis- en herstelwet kan innovatief met ruimtegebruik worden omgegaan. Dit wordt geregeld in een bestemmingsplan+. De aanwezige topclusters en de infrastructuur kunnen daardoor worden versterkt en uitgebouwd. Met het bestemmingsplan+ kan aan bedrijven vroegtijdig duidelijkheid worden gegeven over vestigingscondities. Ook bij veranderende wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid, hinder, geluid, Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)/Natura 2000 en de waterhuishouding biedt dit ruimtelijk instrument experimenteermogelijkheden.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Onder regie van provincie of gemeente opstellen van een bestemmingsplan

Het bestemmingsplan voor het haven- en industriegebied, dat reeds in procedure is, wordt dit jaar nog door de gemeente vastgesteld. De bijzondere aspecten met betrekking tot milieu en natuur worden in aparte plannen inhoud gegeven, zoals in een natuurmanagementplan en een Inpassingsplan geluid.

2. Certificeringstraject BREEAM-NL Gebiedsontwikkeling voor het Logistiek Park Moerdijk (LPM) starten

Dit certificeringstraject zal niet plaatsvinden in 2016, omdat het project LPM vertraagd is als gevolg van de uitspraak door de Raad van State.

Milieu

Wat willen wij bereiken

Het Havenschap plant nieuwe ontwikkelingen proactief en tijdig, in combinatie met een efficiënt verguningsverleningsproces. Dit helpt bij het versterken van de verdere economische ontwikkeling op het terrein.

Het Havenschap heeft een actueel inzicht in de milieuhygiënische belasting van de beheerde terreinen, door dit te monitoren. Dit inzicht is de basis om activiteiten waar mogelijk te verbeteren met als doel de ecologische footprint te verkleinen. Het Havenschap voldoet aan goed 'naberschap' door feitelijke milieu-informatie transparant en tijdig met de omgeving te communiceren, en door milieuprestaties en eventuele verbeteringen inzichtelijk te maken.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Opstellen geluidzonebeheerplan

Inmiddels is besloten om voor het verdelen van geluidsruimte gebruik te maken van de experimenteermogelijkheden van de Crisis- en herstelwet. Daartoe stelt de provincie in overleg met het Havenschap en de

gemeente een Inpassingsplan geluid op. Op dit moment wordt onderzocht waaraan dit plan moet voldoen.

2. Opstellen Energieactieplan 2030

De Energievisie is in 2015 niet afgerond. Dit traject loopt door in 2016. Naar verwachting zal deze in het derde kwartaal worden vastgesteld. Een energieactieplan zal hier onderdeel van uitmaken.

3. Hercertificering Port Environmental Review System van European Seaports Organisation

De opdracht voor hercertificering is gegeven aan een ter zake kundig bureau. Oplevering van de resultaten vindt plaats aan het einde van het derde kwartaal van 2016.

Duurzaamheid

Wat willen wij bereiken

Het Havenschap verbindt bestaande en nieuwe bedrijven door ze te clusteren. Zo kunnen synergie- en efficiëntievoordelen worden behaald. Reststromen zoals stoom, warm water en CO2 worden daarbij ingezet als vernieuwde grondstof. Zo worden duurzaamheidsinitiatieven van het bedrijfsleven zelf versterkt en ondersteund. Door ontwikkeling en exploitatie van innovatieve, 'slimme' opslagsystemen van zon- en windenergie wordt het huidige elektriciteitsnetwerk efficiënter en duurzamer. Onbalansen kunnen hiermee worden voorkomen. Al deze ontwikkelingen leveren een bijdrage aan het realiseren van een klimaatbestendig en energieneutraal haven- en industrieterrein.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Een bijdrage leveren aan het onderzoek naar de oprichting van een warmtebedrijf Moerdijk

De uitwerking van Energyweb XL ligt deze zomer ter besluitvorming voor in Gedeputeerde Staten. Na besluitvorming wordt dit najaar een specifieke businesscase uitgewerkt.

2. Realisatie van twee nieuwe 'duurzame verbindingen' tussen nieuwe en reeds gevestigde bedrijven

De nieuw gevestigde klant Van de Reijt Meststoffen aan de Appelweg zal warmte gaan gebruiken van Bewa Groep. De uitwerking van dit plan tussen partijen is aanstaande.

3. Start eerste pilot uitwerking Natuurmanagementplan 2030

Een concept beheerplan beschermde soorten zal rond de zomer ter vaststelling voorliggen. Maatregelen die voortkomen uit dit plan kunnen na besluitvorming worden gerealiseerd.

4. Onderzoek naar het versterken van de Sassenplaat als uitwijkmogelijkheid voor kustbroedvogels

Inmiddels is dit actiepunt verbreed naar een gezamenlijk onderzoek naar kustbroedvogels voor de havens van Antwerpen, Zeeland, Rotterdam en Moerdijk. Eind tweede kwartaal wordt dit onderzoek afgerond. Afhankelijk van de resultaten wordt bepaald of en in hoeverre er maatregelen op de Sassenplaat noodzakelijk zijn.

Wat heeft het al gekost en wat betekent dat voor 2016

Resultaat t/m 1e kw 2016	Gerealiseerd t/m 1e kw 2016	Budget t/m 1e kw 2016	Vershil t/m 1e kw 2016
Programma Ruimtelijke ontwikkeling, milieu en duurzaamheid			
Opbrengsten	-	19	-19
Kosten	-80	-64	-16
Totaal Programma Ruimtelijke ontwikkeling, milieu en duurzaamheid	-80	-44	-36

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Opbrengsten

Deze opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal circa € 19.000 lager dan begroot, door:

€ 19.000- Minder opbrengsten t/m het 1e kwartaal, doordat de bijdragen Samenwerking Duurzame Verbindingen (DVM) en de bijdragen aan het milieumonitoringsrapport 2015 nog niet in rekening zijn gebracht.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten

Deze kosten zijn tot en met het 1e kwartaal circa € 16.000 hoger dan begroot, door:

€ 16.000- Meer kosten t/m het 1e kwartaal, met name door kosten voor bodemonderzoek voormalig Tetra Pak-terrein.

Verwacht wordt dat de uitgaven Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Programma Infrastructuur en Beheer

Infrastructuur

Wat willen wij bereiken

De arealen van het haven- en industrieterrein, en daarmee de vervoersmodaliteiten weg, water, spoor en (buis)leiding, zijn en blijven geschikt voor marktontwikkelingen en –vragen, veranderde wet- en regelgeving en verandering in samenwerkingen. Dit wordt bereikt door een integrale benadering en op een maatschappelijk verantwoorde wijze. De integrale beleving van het terrein door de klant is hiermee doelmatig, koersvast en toekomstgericht.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. LPM geschikt maken voor uitgifte

Het opstellen van een contract dat kan worden aanbesteed om uiteindelijk LPM geschikt te maken voor uitgifte is uitgesteld, omdat dit verbonden is aan het onherroepelijk worden van het Provinciaal Inpassingsplan (PIP). Dit is verstraagd door de recente uitspraak van de Raad van State.

2. Uitvoeren van een planstudie spoor

In het eerste kwartaal zijn diverse bijeenkomsten met stakeholders gehouden die gericht waren op het inventariseren van de groei prognoses, knelpunten in de huidige situatie en knelpunten op middellange

termijn.

In het tweede kwartaal zijn gesprekken gepland om met diverse stakeholders het exacte plan van aanpak met elkaar overeen te komen en aanvragen in te dienen voor co-financiering.

3. Uitvoeren van de kortetermijnmaatregelen die voortkomen uit een verkeersveiligheidsaudit wegen

De voorbereidende werkzaamheden hiervoor zijn gestart. In het project renovatie Middenweg/Orionweg wordt een aantal van deze maatregelen uitgevoerd. Dit project staat gepland in de zomer van 2016.

4. Uitvoeren van de kortetermijnmaatregelen die voortkomen uit een verkeersveiligheidsaudit spoorwegovergangen

De voorbereidende werkzaamheden hiervoor zijn gestart. In het project renovatie Middenweg/Orionweg wordt een aantal van deze maatregelen uitgevoerd. Dit project staat gepland in de zomer van 2016.

Beheer nat

Wat willen wij bereiken

De beheerde kapitaalgoederen haven, kades en pieren zijn goed bereikbaar en beschikbaar voor de zee- en binnenvaartschepen die Moerdijk kunnen bereiken. Duurzaamheid, life cycle costing benadering, roactief onderhoudsmanagement en systeemgerichte contractbeheersing (SCB) zijn hierbij het uitgangspunt.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. De haven wordt gefaseerd op contractuele diepte gebracht

Eind 2014 zijn de baggerverplichtingen conform het nieuwe 3D-baggermodel in kaart gebracht. In 2015 zijn de diverse insteekhavens op diepte gebracht, met uitzondering van de Roode Vaart. Dit baggerwerk is eind 2015 in aanbesteding gebracht. In februari is gestart met de uitvoering. Naar verwachting zal dit deel na de zomer gereed zijn.

Het laatste deel van het Hollandsch Diep rondom Shell Moerdijk zal in overleg met hen in aanbesteding, gunning en uitvoering worden gebracht. In verband met de drukke bezetting van de steigers van Shell zal dit naar verwachting pas eind 2016 dan wel in 2017 uitgevoerd kunnen worden.

2. Herijken van de (financiële) voorzieningen voor de natte infrastructuur en baggeren

De voorbereidingen zijn gestart om medio 2016 te kunnen beschikken over nieuwe beheerplannen.

Beheer droog

Wat willen wij bereiken

De door het Havenschap beheerde kapitaalgoederen wegen (inclusief wegmeubilair), riool (inclusief gemalen), groen, kunstwerken en openbare verlichting zijn goed bereikbaar en beschikbaar. Duurzaamheid, life cycle costing benadering, proactief onderhoudsmanagement en systeemgerichte contractbeheersing (SCB) zijn hierbij het uitgangspunt. Op die manier dragen deze kapitaalgoederen bij aan de realisatie van de ambities en ontwikkelingen van het haven- en industrieterrein.

Het Havenschap kan te allen tijde de staat van haar complete areaal aantonen. Op functionele eisen kan het Havenschap op afstand sturing geven aan het beheer. Daarmee blijft het areaal fungeren als visitekaartje voor ons en het bedrijfsleven. De duurzaamheidsambities van het Havenschap worden ook in dit programma gerealiseerd. Zo zorgt het Havenschap ervoor dat bedrijven en werknemers het werken op en bezoeken van het haven- en industrieterrein als aangenaam en prettig ervaren.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Opstellen en vaststellen van een roadmap riolering en watersysteem

De concept roadmap riolering is gereed. Dit plan is een inhoudelijke vertaling van rioleringszorg in beheeractiviteiten. Voor het juridische deel van de roadmap wordt de nieuwe governancestructuur als uitgangspunt gehanteerd. Hierop moet de roadmap nog worden aangevuld.

2. Ombouwen van de eerste gemalen

In 2015 is onderzocht welke van de negen gemalen ombouw en/of renovatie behoeven. Hieruit is naar voren gekomen dat gemaal G de eerste prioriteit heeft voor grootschalige renovatie. Hiervoor is in het eerste kwartaal gestart met het voorlopig ontwerp en uitwerking in een aanbestedingsdocument om een meervoudig onderhandse aanbesteding te doen.

3. Herijken van de (financiële) voorzieningen voor droge infrastructuur en riolering

Vorbereidingen zijn gestart om medio 2016 te kunnen beschikken over nieuwe beheerplannen.

4. Uitvoering van visie op openbare verlichting en het project vervanging verlichting door duurzaam LED

In de Wegenstructuurvisie 2030 is een planning opgenomen voor het vervangen van de openbare verlichting door duurzaam LED. In het eerste kwartaal zijn offertes aangevraagd voor het opstellen van een aanbestedingsdocument. Verwachting is dat in het tweede kwartaal de aanbesteding wordt doorlopen, zodat fase 1 in het derde kwartaal kan starten.

5. Invulling geven aan de in 2015 vastgestelde visie op wachtvoorzieningen voor vrachtverkeer

Eind 2015 en begin 2016 zijn op basis van de visie diverse acties uitgezet. Zo is bij wijze van proef tijdelijk een toilet en douchevoorziening geplaatst op de parkeerplaats Plaza. Daarnaast zijn er kwantitatieve metingen uitgevoerd om de aard en omvang van het parkeren van vrachtverkeer op het haven- en industrieterrein te inventariseren. Met gevestigde bedrijven, verladers, transporteurs, bevoegd gezag, commerciële partijen en beheerders van omliggende parkeervoorzieningen voor vrachtauto's zijn verkennde individuele gesprekken gevoerd. Op 11 mei staat een gezamenlijk overleg gepland met alle eerder genoemde stakeholders.

Wat heeft het al gekost en wat betekent dat voor 2016

Resultaat t/m 1e kw 2016	Gerealiseerd t/m 1e kw 2016	Budget t/m 1e kw 2016	Vershil t/m 1e kw 2016
Programma Infrastructuur en Beheer			
Opbrengsten nat	55	55	0
Opbrengsten droog	639	574	65
Kosten nat	-242	-330	88
Kosten droog	-638	-1.063	425
Totaal Programma Infrastructuur en Beheer	-186	-764	578

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Opbrengsten beheer nat

Deze opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal gelijk aan de begroting.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Infrastructuur en Beheer nat op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Opbrengsten beheer droog

Deze opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal circa € 65.000 hoger dan begroot door:

- € 19.000- Minder spooropbrengsten t/m het 1e kwartaal door terugname van een terrein.
- € 73.000 Meer bijdrage riolering t/m het 1e kwartaal doordat de bedrijven de aanslagen in januari en maart hebben ontvangen en de egalisatie hierop nog niet is aangepast.
- € 11.000 Meer andere opbrengsten t/m het 1e kwartaal 2016.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Infrastructuur en Beheer droog gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten beheer nat

Deze kosten zijn tot en met het 1e kwartaal circa € 88.000 lager dan begroot, door:

- € 27.000 Minder kosten uitvoering en beheer nat doordat de facturering en opdrachtverlening achterloopt.
- € 43.000 Minder afschrijvingskosten door terugname van een kade.
- € 18.000 Per saldo minder andere kosten t/m het 1^e kwartaal, o.a. minder electriciteitskosten en nog geen kosten onroerendzaakbelasting, maar meer algemene advieskosten en onderhoudskosten.

Verwacht wordt dat de kosten Beheer nat op jaarbasis circa € 173.000 lager zijn dan begroot. Met name door minder afschrijvingskosten door terugname van een kade.

Kosten beheer droog

Deze kosten zijn tot en met het 1e kwartaal € 425.000 lager dan begroot, door:

- € 220.000 Minder kosten die uiteindelijk ten laste van de reserve ontwikkelingen komen t/m het 1^e kwartaal 2016, met name doordat de aankoop van een woning nog niet heeft plaatsgevonden.
- € 127.000 Minder kosten uitvoering en beheer, doordat de facturering en opdrachtverlening achterloopt.
- € 38.000 Nog geen kosten gemaakt voor LED-verlichting in het 1^e kwartaal 2016.
- € 21.000 Minder algemene advieskosten doordat de facturering en opdrachtverlening achterloopt.
- € 19.000 Per saldo minder andere kosten t/m het 1e kwartaal, o.a. minder electriciteitskosten, minder onderhoudskosten, minder waterschapslasten en minder afschrijvingskosten.

Verwacht wordt dat op jaarbasis de kosten circa € 1.400.000 hoger zullen zijn dan begroot. Dit omdat een woning Roode Vaart e.o. aangekocht wordt, kosten gemaakt gaan worden voor de aanpassing wachtoorziening, het verbeteren van de spoorveiligheid en een planstudie spoor.

Programma Commerciële Exploitatie

Exploitatie droog

Wat willen wij bereiken

Het Havenschap wil een concurrerende positie innemen als meest inlands gelegen zeehaven van Nederland. Om deze positie te bereiken, werkt het Havenschap aan concurrerende uitgifteprijsen van gronden en zorgt het voor een goede weg-, water-, buisleiding- en spoorinfrastructuur. Dit zijn belangrijke randvoorwaarden voor een goed vestigingsklimaat.

Het Havenschap richt zich op een jaarlijkse gronduitgifte van ten minste 10 hectare, het vullen van ongebruikte kavels in bezit van derden en het invullen van bestaande bouw. Daarbij kiest het Havenschap specifiek voor het versterken en uitbouwen van bedrijven uit de topclusters chemie en biobased economy, maintenance (Industrial Park) en logistieke activiteiten zowel in bestaand havengebied als op het Logistiek Park Moerdijk (LPM). Vanuit de clustergedachte streven we naar het juiste bedrijf op de juiste plaats. Daarbij wordt ook naar zuinig ruimtegebruik en optimale synergie tussen bedrijven onderling gekeken om sterke clusters van bedrijven te bouwen.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Uitbreiding logistieke activiteiten

Voor het versterken van de containerpositie van Moerdijk is uitbreiding van opslagruimte cruciaal. Aan de Logistic Boulevard heeft David Hart Groep (DHG) in het eerste kwartaal fase 1 opgeleverd (circa 14.000 m²). Verder is, vooruitlopend op de uitgifte voor deze zelfde klant een eerste zeven hectare op het Industrial Park bouwrijp gemaakt. Hierdoor wordt versnelling mogelijk gemaakt van het bouwproces en kan al in het tweede kwartaal begonnen worden met de bouw van circa 20.000 m² voor de opslag van ADR-goederen.

De gesprekken over het inpassen van de voorgenomen activiteiten van Lidl zijn gaande en de bouw van de bananenrijperij zal naar verwachting later dit jaar starten.

Doordat dat de ontwikkeling van het LPM door de uitspraak van de Raad van State is uitgesteld, is met de geïnteresseerde partijen bekeken in hoeverre deze vertraging in hun tijdsplanning op te vangen is. Bij één van de partijen bleek dit niet mogelijk te zijn. Met hen wordt gekeken naar mogelijke locaties in bestaand gebied. De verwachting is dat Provinciale Staten voor de zomer het Provinciaal Inpassingsplan opnieuw vaststelt. Na de zomer zal daarom de acquisitie voor het LPM weer opgepakt worden.

2. Versterken chemisch cluster

Er heeft zich opnieuw een klant aangediend voor het ethyleencluster. Uit de gesprekken blijkt dat naast Antwerpen ook Rotterdam een concurrent is.

Voor het kansrijker maken van pyrolyse is een cluster gevormd, waarmee gezamenlijk een OPZuid subsidieaanvraag is ingediend. Daarnaast zijn verschillende aanbiedingen gedaan aan partijen die actief zijn in recycling van materialen als IT-producten en banden.

3. Vergroten van de synergie van het chemisch complex binnen Vlaams-Nederlandse Delta

In de studie naar mogelijke synergieversterkende maatregelen zijn vier denkrichtingen uitgewerkt, te weten: (fysieke) koppelingen, research & development, marketing/promotie en innovatie/biobased. Samen met Rotterdam zijn deze denkrichtingen voor het cluster Rotterdam-Moerdijk uitgewerkt in een meerjarenactieprogramma (rapport Rein Willems).

4. Acquisitiekracht en innovativiteit versterken

Samen met BOM en Rewin is een acquisitieplan opgesteld voor Moerdijk. In het tweede kwartaal wordt dit vertaald in personele inzet en middelen. Merkbaar heeft dit al geleid tot een tweetal gezamenlijke proposities naar buitenlandse klanten voor het segment industrie-recycling.

Exploitatie nat

Wat willen wij bereiken

Het Havenschap neemt een concurrerende positie in als meest inlands gelegen zeehaven van Nederland. Om deze positie te realiseren, werkt het Havenschap aan optimale dienstverlening door stuwadoors, slimme logistieke oplossingen, concurrerende prijzen en optimale ondersteunende diensten als ICT- en douanefaciliteiten te bieden. Deze faciliteiten maken het onderscheid op grond waarvan partijen voor de haven van Moerdijk kiezen.

Het Havenschap richt zich op het vergroten van de overslag door het vervullen van de extended-gate-functie voor de mainports Rotterdam en Antwerpen. Daarnaast wil het Havenschap zijn marktaandeel in short-seashipping op Verenigd Koninkrijk en Baltische Staten verviervoudigen. Dat geldt tevens voor het aandeel spoorgoederenvervoer. De duurzaamheidspropositie richt zich op de combinatie van waarde toevoegende logistiek en waardecreërende procesindustrie.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Extended-gatefunctie uitbouwen

Het Havenschap heeft in het eerste kwartaal op rederijniveau verschillende afspraken gemaakt die de aanlopen op de corridor Antwerpen – Rotterdam efficiënter en aantrekkelijker moeten maken. Ook de samenwerking tussen Contargo, Danser en van Uden op deze route moet een betere beladingsgraad opleveren en een verbeterde afhandeling op de deepseaterminals. Moerdijk functioneert voor alle rederijen en Rotterdamse terminals als extended gate, maar het volume containers blijft achter bij de prognose. Oorzaken hiervoor zijn onder andere de problemen op deze terminals met de afhandeling van de binnenvaart, waardoor de modal shift terug naar truck merkbaar is. De nieuw aangetrokken logistieke dienstverleners zorgen wel voor nieuwe ladingstromen. Daarbij is ook de logistieke pilot met tankcontainerbedrijf NewPort gericht op nieuw containervolume voor Moerdijk.

2. Shortsea en spoorverbindingen uitbouwen

Port of Moerdijk is aan de Europese Unie gepresenteerd als best practice in het shortseasegment. Samen met A2B-online, ECS, CCT en Lidl is tijdens de bijeenkomst in Amsterdam in maart 2016 het logistieke concept toegelicht waarin de shuttleverbinding op Milaan cruciaal is.

Om de connectiviteit naar het achterland verder te verbeteren is een proef gestart met een shuttle op Duisburg. Deze rijdt op dit moment drie keer per week. Indien deze succesvol blijkt maakt het niet alleen de verbinding op Zuid-Duitsland aantrekkelijker, maar ook de verbinding via Polen naar China.

3. Regionale samenwerking gericht op versterken (inter)nationaal logistiek cluster

Bij de spoortafel is samen met de bedrijven in Oosterhout stilgestaan bij de mogelijkheden om door samenwerking de kansen voor logistieke bundeling te vergroten. Gezamenlijk hebben partijen besloten om aan te sluiten bij NewWays, een initiatief ontwikkeld door onder andere de topsector Logistiek, provincie Noord-Brabant, Rewin en BOM. Aansluiting vergroot de kansen om grotere volumes beschikbaar te krijgen voor dezelfde bestemming, wat kan leiden tot nieuwe (spoor- en water)verbindingen.

4. Bulkpositie verder uitbouwen

Zowel bij ZHD als bij OBM worden steigerfaciliteiten uitgebreid. Voor beiden zijn een functioneel en technisch programma van eisen opgesteld en wordt voor de zomer gestart met de bouwactiviteiten. Van de Reijt Meststoffen is bezig met de bouw van nieuwe bulkloodsen op de locatie aan de Appelweg. Verder investeert dit bedrijf in het opknappen van de waterzijdige voorziening in de Insteekhaven Roode Vaart. Het bedrijf kan zodoende coasters en binnenvaartschepen ontvangen en daarmee een bijdrage leveren aan de vergroting van onze overslag. Orcem investeert op dit moment in een uitbreiding van de productiecapaciteit op de locatie aan de Graanweg. Het bedrijf onderzoekt de mogelijkheden om hun productie- en opslagcapaciteit te vergroten in Moerdijk.

Wat heeft het al gekost en wat betekent dat voor 2016

Resultaat t/m 1e kw 2016	Gerealiseerd t/m 1e kw 2016	Budget t/m 1e kw 2016	Verschil t/m 1e kw 2016
Programma Commerciële Exploitatie			
Opbrengsten nat	1.926	2.037	-111
Opbrengsten droog	1.647	1.707	-60
Kosten droog	-5	-32	27
Totaal Programma Commerciële Exploitatie	3.568	3.712	-144

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Opbrengsten nat

Deze opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal € 111.000 lager dan begroot, door:

- € 143.000- Minder opbrengsten zeehavengeld dan begroot in verband met de tegenvallende bulkoverslag.
- € 39.000 Meer opbrengsten binnenhavengeld dan begroot. De facturen van twee binnenvaartredrijen moeten nog gecorrigeerd worden met de afgesloten contracten.
- € 11.000- Minder opbrengsten erfpacht door een nog niet gerealiseerde steiger waarmee in de begroting wel rekening is gehouden.
- € 6.000 Meer huuropbrengsten door uitgifte in tijdelijke huur van een terrein in 2015.
- € 2.000- Per saldo minder andere opbrengsten, o.a. minder opbrengsten kadegelden dan begroot.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Commerciële Exploitatie nat op jaarbasis € 245.000 lager uit zullen vallen dan begroot. Met name omdat de opbrengsten zeehavengelden en binnenhavengelden lager uitvallen dan begroot en het later uitgeven van een steiger in erfpacht.

Opbrengsten droog

De opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal € 60.000 lager dan begroot, door:

- € 60.000- Minder opbrengsten erfpacht t/m het 1e kwartaal doordat binnen een contract de canons nog niet zijn verhoogd. Dit wordt gecorrigeerd.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Commerciële Exploitatie droog op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten droog

Deze kosten zijn circa € 27.000 lager tot en met het 1e kwartaal dan begroot, door:

€ 27.000 Minder advies- en onderzoekskosten met commerciële aangelegenheden zoals doorrekenen businesscases en acquisitieplan.

Verwacht wordt dat de kosten Commerciële Exploitatie droog op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Programma Veiligheid & Havenmeester

Veiligheid

Wat willen wij bereiken

Het haven- en industriecomplex van Moerdijk is én blijft excellent in totale veiligheid. Dit vraagt een state-of-the-art beveiligingsapparaat en uit zich doordat ons complex tot een van de best beveiligde haven- en industriecomplexen binnen de Vlaams-Nederlandse Delta behoort. Om dit te bewerkstelligen hebben het Havenschap én het bedrijfsleven elkaar nodig. Daarom worden alle beveiligingsopgaven in gezamenlijkheid binnen de Stichting Beveiliging Industrierrein Moerdijk (SBIM) opgepakt. Wij beschikken over een voor haar taak optimaal uitgerust politiehandhavingsteam, dat zich specifiek richt op de havens van Moerdijk en Zeeland.

Voortdurende excellentie in totale veiligheid vraagt daarnaast een professionele brandweerkazerne die 24/7 is bemenst, die sterk is geoefend en die is uitgerust met alle middelen die nodig zijn om de brandweezorg van ons terrein (waaronder het chemisch complex) te kunnen waarborgen. De speciaal voor dat doel opgerichte Stichting Brandweezorg Moerdijk (waarin overheden, bedrijfsleven en Havenschap samenwerken) zorgt op financieel uitgebalanceerde wijze dat voor alle bedrijven, ook de zogenaamde BRZO-bedrijven, de brandweezorg is geoptimaliseerd.

Tot slot bestaat totale veiligheid uit de zorg voor gezondheid van alle medewerkers op het haven- en industrieterrein. Daarom is adequate gezondheidszorg aanwezig in het Port Health Center Moerdijk, dat op het terrein gevestigd is. Voorts beschikt het Havenschap samen met de gemeente Moerdijk en de Veiligheidsregio over een uniek alarmeringssysteem, waardoor alle bedrijven die op ons haven- en industrieterrein aanwezig zijn, snel hun calamiteitenplannen ten uitvoer kunnen brengen. Indien nodig vindt evacuatie plaats op basis van een degelijk evacuatieplan.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Vergroten van het veiligheidsbewustzijn bij bedrijven

Samen met de gemeente Moerdijk organiseert het Havenschap op 30 juni een bijeenkomst met als thema's de aanpak van georganiseerde criminaliteit en toezichtssamenwerking Zeehaven- en industrieterrein Moerdijk. In het eerste kwartaal zijn de voorbereidingen voor deze bijeenkomst gestart.

2. Besluit nemen over het borgen van voorzieningen in Port Health Center

Zodra de financiële situatie van het Port Health Center over 2015 bekend is, zal het Havenschap besluiten of en in welke vorm verdere ondersteuning mogelijk is.

3. Inrichten van de beveiliging van Logistiek Park Moerdijk (LPM)

Gelet op de stand van zaken rond het Provinciaal Inpassingsplan van het LPM is besloten nog geen verdere stappen te ondernemen.

4. Beoordelen van de kwaliteit van onderhoud aan de beveiligingsapparatuur

Eind 2015 en in het eerste kwartaal van 2016 is de onderhoudsfirma van de beveiligingsapparatuur geaudit. Hierbij zijn alle aspecten van de destijds gehouden aanbesteding tegen het licht gehouden. Gebleken is dat een groot aantal onderdelen van rapportages nog niet waren uitgevoerd. De onderhoudsfirma is in de gelegenheid gesteld deze alsnog op te stellen. In het tweede kwartaal is dit gereed.

5. Aanbesteden van de beveiliging

Het contract voor de collectieve beveiliging van het haven- en industrieterrein eindigt per 31 oktober 2016. Omdat de visie op veiligheid en beveiliging, die het uitgangspunt zou zijn voor de aanstaande aanbesteding, nog niet gereed is, is besloten om de collectieve beveiliging van het haven- en industrieterrein aan te besteden voor één jaar met een optie voor verlenging van een half jaar. In het tweede kwartaal zal de aanbesteding op Tendered worden geplaatst.

Havenmeester

Wat willen wij bereiken

De haven van Moerdijk is een vlotte en veilige haven voor alle gebruikers. Daarom is de interne en externe informatievoorziening op orde en wordt voldaan aan nationale en internationale wet- en regelgeving. Dit bereiken wij onder meer door te kiezen voor nieuwe technologische mogelijkheden in computersystemen en slimme koppelingen van port community-systemen met ons eigen havenmanagementsysteem. Systematisch, steekproefsgewijs uitgevoerde controles van onze computersystemen dragen daarnaast bij aan de robuustheid van die koppelingen.

Bij calamiteiten heeft het Havenschap direct relevante informatie beschikbaar, bijvoorbeeld over de gevaarlijke lading aan boord van (zee)schepen. Met andere overheden zorgen wij voor een veilige vaarweg naar en van Moerdijk waarbij alle verkeersdeelnemers begeleid kunnen worden.

Voor wachtende (binnenvaart)schepen zijn voldoende wachtligplaatsen beschikbaar. Deze ligplaatsen zijn uitgerust met mogelijkheden die in een moderne, veilige en duurzame haven thuishoren. Denk hierbij aan autoafzetplaatsen, walstroomvoorzieningen en draadloos internet. Om duurzaamheid in de haven blijvend te stimuleren krijgen aantoonbaar schone schepen een korting op het havengeld en stimuleert het Havenschap het gebruik van LNG als brandstof.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Onderzoek naar het bunkeren van LNG als brandstof via een vaste installatie

Stolthaven Moerdijk heeft kenbaar gemaakt dat zij de bestaande steiger wil uitbreiden met een tweede steiger. In een eerste gesprek is de optie besproken om deze steiger ook geschikt te maken voor het bunkeren van LNG. Over een tweede mogelijke locatie bij Shell Moerdijk heeft nog geen gesprek plaatsgevonden.

2. Organiseren veiligheidsoefening

Onder leiding van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant wordt een grootscheepse ISPS- en calamiteitenoefening georganiseerd. Het Havenschap levert op diverse terreinen een bijdrage aan de voorbereidingen. Bedrijven en overheden, waaronder ook het Havenschap, nemen gezamenlijk deel aan deze oefening, die op 20 april plaatsvindt.

Wat heeft het al gekost en wat betekent dat voor 2016

Resultaat t/m 1e kw 2016	Gerealiseerd t/m 1e kw 2016	Budget t/m 1e kw 2016	Vershil t/m 1e kw 2016
<i>Programma Veiligheid & Havenmeester</i>			
Opbrengsten	124	124	-
Kosten	-238	-379	141
<i>Totaal Programma Veiligheid & Havenmeester</i>	-114	-255	141

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Opbrengsten

Deze opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal gelijk aan de begroting.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Veiligheid en Havenmeester op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten

Deze kosten zijn tot en met het 1e kwartaal € 141.000 lager dan begroot, door:

- € 85.000 Minder kosten brandweezorg, omdat er nog geen bijdrage brandweezorg in rekening is gebracht.
- € 8.000 Minder kosten veiligheidszorg, omdat er nog geen bijdrage veiligheidszorg in rekening is gebracht.
- € 20.000 Minder afschrijvingskosten, omdat de voorgenomen investeringen in beveiligingsapparatuur later dit jaar zullen plaatsvinden.
- € 28.000 Minder andere kosten onder andere minder overige kosten, minder advieskosten en minder onderhoudskosten.

Verwacht wordt dat de uitgaven op jaarbasis circa € 35.000 lager zullen uitvallen dan begroot, met name door minder afschrijvingskosten omdat de voorgenomen investeringen in beveiligingsapparatuur uitgesteld zijn naar later dit jaar.

Programma Bedrijfsvoering

Bestuur en Public Affairs

Wat willen wij bereiken

De haven van Moerdijk heeft een stevige positie binnen de Vlaams-Nederlandse Delta door blijvend in te zetten op de unieke en complementaire activiteiten in Moerdijk. Deze versterking binnen het Vlaams-Nederlandse netwerk vraagt niet alleen om een intensieve inzet vanuit het Havenschap, haar directe partners in de regio en het Rijk, maar vindt onder meer ook plaats door aansluiting bij de Branche Organisatie Zeehavens om de Nederlands havennetwerken nauwer te verbinden met het netwerk van wetenschappelijke instituten.

Het Havenschap positioneert zich als constructieve samenwerkingspartner in de regio. Er functioneert een gestructureerde organisatie, waarin bewoners, bedrijven en overheden met elkaar overleg plegen en informatie uitwisselen. Bewoners worden zo in staat gesteld mee te denken en te handelen op het gebied van vorm en inhoud van uitvoering. Een heldere rolverdeling, transparante communicatie en afspraak = afspraak vormen het kenmerk van deze organisatie.

Als publiek orgaan staan wij voor transparantie in besluitvorming en het openbaar maken van besluiten en cijfermatige informatie.

We zorgen dat het bestuur, bestaande uit achtereenvolgens het Dagelijks Bestuur en de Raad van Bestuur, op basis van gedegen stukken geïnformeerd wordt en/of besluiten kan nemen.

De behoefte aan verdere professionalisering en het vergroten van de slagkracht leidt tot een logische keuze voor een door overheden geleide NV, een slagvaardig bedrijf met een krachtige sturing vanuit de aandeelhouders, een mandaat voor de directie en een professioneel toezicht door een raad van commissarissen.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Versterken van onze positie binnen de Vlaams-Nederlandse Delta

In het kader van de afspraken over de uitvoering van de Havenstrategie (fase 3) zijn inmiddels met nagenoeg alle belangrijke stakeholders gesprekken gevoerd over de bijdrage die zij kunnen en willen geven om deze doelen te realiseren. Met het Havenbedrijf Antwerpen zijn verkennende gesprekken gevoerd over de wijze waarop wij beiden onze achterlandstrategieën kunnen versterken. In het kader van het versterken van het chemisch cluster Rotterdam-Moerdijk heeft Rein Willems het advies Actieplan versterken industriecluster Rotterdam Moerdijk aan de minister uitgebracht. Voor de haven van Moerdijk vallen vooral de projecten Energieweb XL en de Pyrolyseproeftuin op. Jaap Hoogcarspel is aangesteld als clustercommissaris. Zijn opdracht is de bedrijven te ondersteunen om de huidige activiteiten te optimaliseren en tegelijkertijd de transitie naar meer biobased, circulair en hernieuwbaar te versnellen. Met de haven van Gent wordt binnen het Vlaams-Nederlands Deltaoverleg onderzocht of er samenwerkingsmogelijkheden zijn op het gebied van de binnenvaart.

2. Complete, transparante en goed onderbouwde voorstellen voorleggen ter besluitvorming

De jaarrekening 2015 hebben wij met een goedkeurende verklaring afgerond, waarin ook de laatste wijzigingen in het kader van de BBV zijn verwerkt.

3. Samen met de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling komen tot een herijkte governance van de huidige regeling

In het eerste kwartaal is zowel aan de Raad van Bestuur als de gemeenteraad en Provinciale Staten de tweede voortgangsrapportage governance aangeboden. Hiermee hebben zij kennis genomen van onder

meer de concept statuten, het reglement voor directie en raad van commissarissen, inclusief profiel-schets. De laatste producten worden momenteel voorbereid voor de finale besluitvorming door de gemeenteraad en Provinciale Staten in juni.

Juridische zaken

Wat willen wij bereiken

Een geheel juridisch kwaliteitsbeleid gebaseerd op generieke juridische kennis draagt structureel bij aan de steeds verdere professionalisering van het Havenschap en het inzichtelijk maken en beheersen van (juridische) risico's.

Het Havenschap organiseert zowel bij interne als bij externe besluitvorming het juridisch advies aan de voorkant van het proces. Niet alleen voor de primaire processen, maar ook voor projecten. Dat betaalt zich uit in goed onderbouwde, begrijpelijke besluiten en overeenkomsten voor het Havenschap, zijn partners en andere belanghebbenden.

Daar waar onverhoopt niet preventief kan worden gehandeld of meegedacht, wordt door uitoefening van een adequate, correctieve functie optimale rechtsbescherming van het Havenschap bereikt. Dit realiseert het Havenschap door het vlot en inzichtelijk afhandelen van schadeclaims of klachten. Indien noodzakelijk, worden juridische procedures gevoerd (ondersteund door specialistische, externe kennis).

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Implementatie van de benodigde documenten voor (eventuele) wijziging van de governancestructuur

In het eerste kwartaal van 2016 is een groot deel van de benodigde documenten in concept gereed gekomen. In het tweede kwartaal van 2016 kunnen deze aan Provinciale Staten en de gemeenteraad worden voorgelegd.

2. Tweejaarlijkse herijking Inkoop- en Aanbestedingsbeleid

In het eerste kwartaal van 2016 heeft hierop nog geen actie plaatsgevonden. Inmiddels zijn de nieuwe Europese Aanbestedingsrichtlijnen weliswaar van kracht, maar zal Nederland op zijn vroegst 1 juli 2016 deze richtlijnen implementeren in de Aanbestedingswet. Mede daarom zal met de tweejaarlijkse herijking van het inkoop- en aanbestedingsbeleid van het Havenschap worden gewacht totdat hierover meer duidelijkheid komt. Daar waar nodig past het Havenschap in zijn aanbestedingen de nieuwe richtlijnen al wel toe. Naar verwachting zal het Havenschap in de tweede helft van 2016 zijn inkoop- en aanbestedingsbeleid herijken.

Financiën

Wat willen wij bereiken

Het Havenschap heeft een meerjareninvesteringsplan dat past bij de financiële mogelijkheden van het Havenschap en een jaarlijks sluitende begroting.

Daarnaast is de planning- en controlcyclus effectief en efficiënt. Effectief door tijdig de benodigde (financiële) stuurinformatie te verstrekken. Efficiënt door daarbij gebruik te maken van de laatste beproefde technische mogelijkheden.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Publieksvriendelijker maken van de rapportages

In de begroting 2016 is opgenomen om de rapportages begroting, monthly, kwartaalrapportages en jaarrekening publieksvriendelijker te maken. Inmiddels is gestart met het ontwikkelen van een publieksversie van de jaarrekening 2015, naast de reguliere versie. Dit dient als pilot. Na evaluatie hiervan wordt bekeken of de overige rapportages ook in een publieksvriendelijkere versie worden gepubliceerd.

2. Verdere voorbereidingen treffen op de eventuele wijziging van de governancestructuur

Ter voorbereiding op de inrichting van de financiële administratie bij een gewijzigde governancestructuur heeft onze huidige accountant Deloitte, mede op basis van de eerder door onze vorige accountant KPMG opgestelde rapportage over de inbrengbalans, een keuzenotitie voor de inbrengbalans opgesteld. Op basis van deze notitie zal een keuze gemaakt worden voor de manier van waarderen van de diverse balansposten voor de inbrengbalans. Bij deze keuze worden ook andere aspecten betrokken zoals de vennootschapsbelasting.

Communicatie

Wat willen wij bereiken

Een heldere rolverdeling, transparantie en afspraak = afspraak zijn de uitgangspunten voor communicatie vanuit het Havenschap om een gelijkwaardige relatie te bewerkstelligen met en tussen bewoners en bedrijven.

Bedrijven, overheden en omgeving kennen het haven- en industrieterrein Moerdijk als hét knooppunt voor duurzame logistiek, duurzame chemie en procesindustrie. Het Havenschap profileert zich als excellent en onderscheidend op deze gebieden.

Daarnaast zet het Havenschap marketingcommunicatie in ter ondersteuning van het programma Commercies, waarbij wij ons nadrukkelijk presenteren als aantrekkelijke vestigingsplaats in de topclusters.

Voor een goed 'naberschap' met de omgeving organiseert het Havenschap onderlinge bekendheid tussen bewoners en bedrijven. Ook zet het Havenschap economische rekenen in ten behoeve van vitaliteit en leefbaarheid van omliggende kernen via de Vitaliteitsregeling.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Strategische inzet van social media

In het eerste kwartaal is een inventarisatie gedaan naar de sociale mediakanalen die het Havenschap reeds in bezit heeft, en de sociale mediakanalen die nog ontbreken. Het twitteraccount @portofmoerdijk is reeds in bezit van het hotel Port of Moerdijk. Het Havenschap heeft contact gezocht met het hotel hierover. In het tweede kwartaal staat een gesprek gepland.

2. Uitvoering van het opgestelde marketingcommunicatieplan in samenwerking met commercie

Het marketingcommunicatieplan is in concept gereed en in het eerste kwartaal gepresenteerd aan het MT. Samen met commercie is een drietal segmenten benoemd waarop het Havenschap zich voor de korte termijn richt. Deze segmenten worden uitgewerkt in marketingactieplannen.

3. Organiseren van een terreinbrede Open Dag in combinatie met de Logistieke dag

In het eerste kwartaal heeft de geformeerde werkgroep de uitvraag aan marktpartijen voor de organisatie opgesteld. Vervolgens zijn drie bureaus uitgenodigd om een voorstel in te dienen. In het tweede kwartaal

wordt een keuze voor één van de bureaus gemaakt. Van de Logistieke dag is inmiddels bekend dat deze in Tilburg plaatsvindt. Dat betekent dat de open dag hiervan losgekoppeld wordt.

4. Evalueren en aanscherpen van het sponsorbeleid en de vitaliteitsregeling

In het eerste kwartaal zijn uitzonderlijk veel sponsorverzoeken binnengekomen. Dit vergroot de noodzaak om het beleid hiervoor aan te scherpen. In het eerste kwartaal is hier nog niet mee gestart.

Personeel en Organisatie

Wat willen wij bereiken

Onze medewerkers zijn professionals en werken projectmatig. Ze zijn gericht op afstemming, intern en extern, en op het bereiken van resultaten op het juiste moment. Zij zijn kritisch en kiezen voor een integrale aanpak om tot een duurzame en veilige bedrijfsomgeving te komen. Van onze medewerkers wordt persoonlijk leiderschap en zelfsturing verwacht. Zij zetten hun contactuele en communicatieve vaardigheden in op basis van een hoog samenwerkingsbewustzijn.

Als werkgever is het Havenschap betrouwbaar en flexibel met marktconforme arbeidsvoorwaarden. Wij investeren in de blijvende ontwikkeling van onze medewerkers. Wij geven onze medewerkers alle ruimte waar dat kan en sturen bij waar nodig. Door elkaar feedback te geven op houding en gedrag blijft persoonlijke groei gewaarborgd. Tevens versterkt dit de onderlinge samenwerking.

Dit alles draagt bij aan de verdere professionalisering van het Havenschap.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Handboek borgen en verankeren

Om professioneel, effectief en efficiënt samen te werken is het van belang te zorgen voor actuele werkdocumenten en een compleet en actueel handboek. Het opnieuw beschrijven van processen, procedures en werkinstructies kan hieraan bijdragen. In het tweede kwartaal wordt het functiebeschrijvings- en waarderingstraject afgerond. Op basis daarvan vindt in de tweede helft van 2016 een actualisatie van de werkprocessen plaats en werkt het Havenschap aan de verdere invulling van het handboek met bedrijfsregelingen en procedures, dat voor 2017 gereed is.

2. Actieve advisering op P&O-vlak rond de (eventuele) wijziging van de governancestructuur

Ter voorbereiding op de governancewijziging heeft het Havenschap een intensief traject doorlopen om te bezien wat de arbeidsvoorwaardelijke consequenties zijn van deze overgang. Begeleid door AWWN is een vergelijking gemaakt van de arbeidsvoorwaardenregelingen van de andere al verzelfstandigde Nederlandse zeehavens. In het eerste kwartaal is een concept arbeidsvoorwaardenregeling en sociaal plan opgesteld die in het tweede kwartaal in procedure worden gebracht.

Informatisering en Automatisering

Wat willen wij bereiken

Een goed doordacht informatie- en automatiseringssysteem, waarmee relevante data real-time beschikbaar is, zowel voor intern als extern gebruik. Het risico op uitval van het systeem en op oneigenlijk en onverantwoord gebruik zijn hierbij tot een aanvaardbaar minimum beperkt.

Daarnaast streeft het Havenschap naar een archief dat op ieder moment voldoet aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving, en dat op ieder moment overgedragen kan worden aan de bewaarplaats bij het provinciale archief.

Dit alles wordt op zodanige wijze gerealiseerd dat de organisatie op een innovatieve wijze ondersteund wordt in het realiseren van de ambities uit de Havenstrategie 2030.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Verbeteren van real time stuurinformatie

In het eerste kwartaal zijn hiervoor nog geen acties uitgevoerd. In de komende periode zal bepaald worden wat belangrijke stuurinformatie is en voor wie. Daarna wordt ervoor gezorgd dat daar waar mogelijk ontbrekende belangrijke stuurinformatie real time beschikbaar komt voor de benoemde doelgroepen.

2. Optimaliseren van havenmanagementsysteem

In het eerste kwartaal zijn hiervoor nog geen acties uitgevoerd. In de komende periode zal het havenmanagementsysteem geoptimaliseerd worden, zodat aanvullende statistische informatie, zoals verblijfsduur en ligplaatsbezetting, met selecties van afmetingen en/of diepgang beschikbaar komen. Hiermee kan beoordeeld worden of de doelstellingen van groei binnen de bestaande faciliteiten realiseerbaar zijn.

3. Definitieve overstap naar uitsluitend digitaal archiveren per 1 januari 2016

Er wordt nog niet uitsluitend digitaal gearchiveerd, omdat het documentmanagementsysteem binnen SharePoint nog niet (volledig) operationeel is. In 2015 heeft het DIV-comité een pilot gehouden en is per afdeling/onderdeel een plan van aanpak voor de verdere uitrol opgesteld en afgestemd. Naar aanleiding van de afstemming is gebleken dat de voorgestelde procesgang van bepaalde documentstromen niet optimaal is. Daarom is besloten om de verdere uitrol on hold te zetten waardoor het substitutieproces nog niet in gang gezet kon worden. Op basis van een uitgevoerde impactanalyse is ervoor gekozen om de inrichting te gaan aanpassen. In het eerste kwartaal van 2016 is een leverancier gevonden die mogelijk een oplossing heeft voor het probleem. De komende periode zal per proces opnieuw bepaald worden wat in AX ofwel Sharepoint ofwel GIS plaatsvindt. Op basis van deze beschrijving en de mogelijke oplossing van de leverancier zal eerst een proeftuin uitgewerkt en getest worden. Verloopt deze proeftuin succesvol, dan wordt de uitwerking doorgevoerd in de live-omgeving. Daarna kan de uitrol per afdeling/onderdeel plaatsvinden aan de hand van de te vernieuwen versies van de eerder opgestelde plannen van aanpak.

4. Doorontwikkelen van de (technische) informatievoorziening

In het eerste kwartaal is gewerkt aan het verder vullen van het GIS-systeem los van AX en SharePoint (de inhoudelijke technische gegevens vanuit het programma Infrastructuur en Beheer). In de komende periode wordt aan de hand van de mogelijkheden door de key-users bepaald welke interfaces verder ontwikkeld worden.

5. Het papieren en digitaal beschikbare archief na 1988 gefaseerd opschonen en gereed maken voor overdracht aan de provinciale archiefbewaarplaats

In 2015 is hiervoor een concept plan van aanpak opgesteld. Dit dient nog definitief gemaakt te worden. Op basis van dit plan wordt het opschonen en gereed maken van het papieren en digitaal beschikbare archief na 1988 gefaseerd en op gestructureerde wijze aangepakt.

Facilitaire Zaken

Wat willen wij bereiken

Zowel gasten van het Havenschap als eigen medewerkers ervaren dat het Havenschap maatschappelijk verantwoord ondernemen, professionaliteit, veiligheid, duurzaamheid en gastvriendschap hoog in het vaandel heeft staan.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. BREEAM-in-use-certificaat behalen

In het eerste kwartaal van 2016 heeft het Havenschap zich gefocust op de implementatie van de klimaatinstallatie inclusief het afsluiten van een onderhoudsovereenkomst voor zowel de klimaatinstallatie als alle technische, gebouwgebonden installaties. Hiermee zijn op het gebied van beheer en assets belangrijke randvoorwaarden ingevuld voor het behalen van het BREEAM-in-use-certificaat.

In het eerste kwartaal is verder veel aandacht besteed aan het uitwerken van de verschillende onderdelen waar BREEAM uit bestaat. Het ziet er naar uit dat in het derde kwartaal het pre-assessment uitgevoerd kan worden, waarna in het vierde kwartaal de gewenste certificering behaald kan worden.

Wat heeft het al gekost en wat betekent dat voor 2016

Resultaat t/m 1e kw 2016	Gerealiseerd t/m 1e kw 2016	Budget t/m 1e kw 2016	Verschil t/m 1e kw 2016
Programma Bedrijfsvoering			
Opbrengsten Bestuur en Public Affairs	-	0	-0
Opbrengsten Juridische zaken	-	-	-
Algemene baten	-	-	-
Rente baten	641	609	32
Opbrengsten Communicatie	-	14	-14
Opbrengsten Personeel en Organisatie	-	-	-
Opbrengsten Informatisering en Automatisering	-	-	-
Opbrengsten Facilitair	-	-	-
Subtotaal opbrengsten	641	623	18
Kosten Bestuur en Public Affairs	-57	-92	35
Kosten Juridische zaken	-46	-29	-18
Kosten Financiën	-39	-35	-4
Algemene lasten	26	-	26
Algemene lasten	-	-	-
Rente lasten	-1.466	-1.411	-55
Kosten Communicatie	-46	-107	61
Kosten Personeel en Organisatie	-477	-509	32
Kosten Informatisering en Automatisering	-51	-81	30
Kosten Facilitair	-100	-114	14
Subtotaal kosten	-2.257	-2.377	120
Totaal Programma Bedrijfsvoering	-1.616	-1.755	139

.Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Opbrengsten

De opbrengsten Bedrijfsvoering zijn tot en met het 1e kwartaal € 18.000 hoger dan begroot, door:

€ 32.000 Meer opbrengsten bedrijfsvoering door meer interne rente toerekening aan een terrein dat in maart 2016 aangekocht is. Hiermee is in de begroting 2016 geen rekening gehouden.

- € 14.000- Nog geen opbrengsten lichtmastreclameborden t/m het 1^e kwartaal omdat deze in december 2016 worden gefactureerd

Verwacht wordt dat de opbrengsten Bedrijfsvoering op jaarbasis € 400.000 hoger zullen zijn dan begroot, o.a. door meer interne rentetoerekening aan het in maart 2016 aangekochte voormalig Tetra Pak-terrein, waarmee in de begroting geen rekening was gehouden.

Kosten

Er is € 120.000 minder aan kosten Bedrijfsvoering uitgegeven tot en met het 1e kwartaal dan begroot, door:

- € 35.000 Minder kosten bestuur en advies, met name door minder advieskosten businesscase Havenstrategie 2030, LPM, governance en overige.
- € 18.000- Meer juridische- en verzekeringskosten.
- € 4.000- Meer kosten financiën, omdat de jaarrekeningcontrole duurder uitvalt dan begroot. Daarnaast zijn de kosten met betrekking tot wijziging governance als voorbereiding op de financiële administratie hoger dan begroot.
- € 26.000 Minder algemene lasten omdat de voorziening dubieuze debiteuren is afgenomen. Daarnaast is een schikking (vordering van een containerterminal) lager uitgevallen dan waarmee in de jaarrekening 2015 rekening is gehouden.
- € 55.000- Meer rentekosten, enerzijds doordat er meer geld geleend wordt dan begroot en anderzijds door het effect van de negatieve rentestand op het variabele deel van de drie afgesloten rente swaps.
- € 61.000 Minder kosten communicatie doordat er nog geen kosten zijn gemaakt voor het organiseren van een open dag.
- € 32.000 Minder personeelskosten t/m het 1e kwartaal.
- € 30.000 Minder kosten automatisering en informatisering t/m het 1e kwartaal dan begroot omdat er tot op heden geen overeenstemming is bereikt over de opdrachtverstrekking aan een van de leveranciers.
- € 13.000 Minder huisvestingskosten t/m 1e kwartaal dan begroot, met name minder afschrijvingskosten op investering in de klimaatbeheersing van het kantoorgebouw. Dit komt door een latere oplevering.

Verwacht wordt dat de kosten Bedrijfsvoering op jaarbasis € 652.000 hoger uitvallen dan begroot, met name door meer kosten automatisering en informatisering, meer juridische kosten, kosten personeel en organisatie, kosten financiën, rentekosten, huisvestingskosten. Daarentegen worden er minder facilitaire kosten verwacht.

Paragraaf Exploitatieoverzicht

Resultaat t/m 1e kw 2016	Gerealiseerd t/m 1e kw 2016	Budget t/m 1e kw 2016	Vershil t/m 1e kw 2016
Programma Ruimtelijke ontwikkeling, milieu en duurzaamheid			
Opbrengsten	-	19	-19
Kosten	-80	-64	-16
Totaal Programma Ruimtelijke ontwikkeling, milieu en duurzaamheid	-80	-44	-36
Programma Infrastructuur en Beheer			
Opbrengsten nat	55	55	0
Opbrengsten droog	639	574	65
Kosten Beheer nat	-242	-330	88
Kosten Beheer droog	-638	-1.063	425
Totaal Programma Infrastructuur en Beheer	-186	-764	578
Programma Commerciële Exploitatie			
Opbrengsten nat	1.926	2.037	-111
Opbrengsten droog	1.647	1.707	-60
Kosten droog	-5	-32	27
Totaal Programma Commerciële Exploitatie	3.568	3.712	-144
Programma Veiligheid & Havenmeester			
Opbrengsten	124	124	-
Kosten	-238	-379	141
Totaal Programma Veiligheid & Havenmeester	-114	-255	141
Programma Bedrijfsvoering			
Opbrengsten Bestuur en Public Affairs	-	0	-0
Opbrengsten Juridische zaken	-	-	-
Algemene baten	-	-	-
Rente baten	641	609	32
Opbrengsten Communicatie	-	14	-14
Opbrengsten Personeel en Organisatie	-	-	-
Opbrengsten Informatisering en Automatisering	-	-	-
Opbrengsten Facilitair	-	-	-
Subtotaal opbrengsten	641	623	18
Kosten Bestuur en Public Affairs	-57	-92	35
Kosten Juridische zaken	-46	-29	-18
Kosten Financiën	-39	-35	-4
Algemene lasten	26	-	26
Rente lasten	-1.466	-1.411	-55
Kosten Communicatie	-46	-107	61
Kosten Personeel en Organisatie	-477	-509	32
Kosten Informatisering en Automatisering	-51	-81	30
Kosten Facilitair	-100	-114	14
Subtotaal kosten	-2.257	-2.377	120
Totaal Programma Bedrijfsvoering	-1.616	-1.755	139
TOTAAL OPBRENGSTEN	5.032	5.139	-107
TOTAAL KOSTEN	-3.460	-4.245	785
RESULTAAT VOOR BESTEMMING (excl. grondexploitaties)	1.572	894	678
Mutaties in reserves			
Beschikkingen ten laste van reserves	91	311	-221
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Totaal Mutaties in reserves	91	311	-221
RESULTAAT NA BESTEMMING (excl. grondexploitaties)	1.662	1.205	457

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Jaarprognose 2016	Realisatie 2016	Budget 2016	Verschil 2016	Verschil %
Programma Ruimtelijke ontwikkeling, milieu en duurzaamheid				
Opbrengsten	78	78	0	0%
Kosten	-254	-254	0	0%
Totaal Programma Ruimtelijke ontwikkeling, milieu en duurzaamheid	-177	-177	0	0%
Programma Infrastructuur en Beheer				
Opbrengsten nat	218	218	0	0%
Opbrengsten droog	2.298	2.298	0	0%
Kosten nat	-1.146	-1.319	173	-13%
Kosten droog	-5.653	-4.253	-1.400	33%
Totaal Programma Infrastructuur en Beheer	-4.283	-3.056	-1.227	40%
Programma Commerciële Exploitatie				
Opbrengsten nat	7.658	7.904	-245	-3%
Opbrengsten droog	6.829	6.829	0	0%
Kosten droog	-129	-129	0	0%
Totaal Programma Commerciële Exploitatie	14.359	14.604	-245	-2%
Programma Veiligheid & Havenmeester				
Opbrengsten	497	497	0	0%
Kosten	-1.480	-1.515	35	-2%
Totaal Programma Veiligheid & Havenmeester	-983	-1.018	35	-3%
Programma Bedrijfsvoering				
Opbrengsten Bestuur en Public Affairs	0	0	0	0%
Opbrengsten Juridische zaken	0	0	0	0%
Algemene baten	0	0	0	0%
Rente baten	2.836	2.436	400	16%
Opbrengsten Communicatie	54	54	0	0%
Opbrengsten Personeel en Organisatie	0	0	0	0%
Opbrengsten Informatisering en Automatisering	0	0	0	0%
Opbrengsten Facilitair	0	0	0	0%
Subtotaal opbrengsten	2.890	2.490	400	16%
Kosten Bestuur en Public Affairs	-367	-367	0	0%
Kosten Juridische zaken	-119	-116	-3	2%
Kosten Financiën	-214	-139	-75	54%
Algemene lasten	0	0	0	0%
Rente lasten	-5.866	-5.644	-222	4%
Kosten Communicatie	-428	-428	0	0%
Kosten Personeel en Organisatie	-2.418	-2.228	-191	9%
Kosten Informatisering en Automatisering	-523	-323	-200	62%
Kosten Facilitair	-418	-456	38	-8%
Subtotaal kosten	-10.353	-9.701	-652	7%
Totaal Programma Bedrijfsvoering	-7.463	-7.210	-252	3%
TOTAAL OPBRENGSTEN	20.469	20.314	155	1%
TOTAAL KOSTEN	-19.016	-17.172	-1.844	11%
TOTAAL RESULTAAT VOOR BESTEMMING (excl. grondexploitaties)	1.453	3.142	-1.689	-54%
Mutaties in reserves				
Beschikkingen ten laste van reserves	2.645	1.245	1.400	112%
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0%
Totaal Mutaties in reserves	2.645	1.245	1.400	112%
RESULTAAT NA BESTEMMING (excl. grondexploitaties)	4.098	4.388	-290	-7%

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Programma Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid

Opbrengsten

Deze opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal € 19.000 lager dan begroot, door:

- € 19.000- Minder opbrengsten t/m het 1e kwartaal, doordat de bijdragen Samenwerking Duurzame Verbindingen (DVM) en de bijdragen aan het milieumonitoringrapport 2015 nog niet in rekening zijn gebracht.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten

Deze kosten zijn tot en met het 1e kwartaal € 16.000 hoger dan begroot, door:

- € 16.000- Meer kosten t/m het 1e kwartaal, met name door kosten bodemonderzoek voormalig Tetra Pak-terrein.

Verwacht wordt dat de uitgaven Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Programma Infrastructuur en Beheer

Opbrengsten nat

Deze opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal gelijk aan de begroting.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Infrastructuur en Beheer nat op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Opbrengsten droog

Deze opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal € 65.000 hoger dan begroot door:

- € 19.000- Minder spooropbrengsten t/m het 1e kwartaal door terugname terrein.
- € 73.000 Meer bijdrage riolering t/m het 1e kwartaal doordat de bedrijven de aanslagen in januari en maart hebben ontvangen en de egalisatie hierop nog niet is aangepast.
- € 11.000 Meer andere opbrengsten t/m het 1e kwartaal.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Infrastructuur en Beheer droog gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten nat

Deze kosten zijn tot en met het 1e kwartaal € 88.000 lager dan begroot, door:

- € 27.000 Minder kosten uitvoering en beheer nat doordat de facturering en opdrachtverlening achter loopt.
- € 43.000 Minder afschrijvingskosten door terugname van een kade.

- € 18.000 Per saldo minder andere kosten t/m het 1^e kwartaal, o.a. minder elektriciteitskosten en nog geen kosten onroerend zaak belasting, maar meer algemene advieskosten en onderhoudskosten.

Verwacht wordt dat de kosten Beheer nat op jaarbasis circa € 173.000 lager zijn dan begroot. Minder afschrijvingskosten door terugname kade.

Kosten droog

Deze kosten zijn tot en met het 1^e kwartaal € 425.000 lager dan begroot, door:

- € 220.000 Minder kosten die uiteindelijk ten laste van de reserve ontwikkelingen komen t/m het 1^e kwartaal 2016, met name doordat de aankoop van een woning nog niet heeft plaatsgevonden.
- € 127.000 Minder kosten uitvoering en beheer doordat de facturering en opdrachtverlening achter loopt.
- € 38.000 Nog geen kosten gemaakt voor LED verlichting in het 1^e kwartaal 2016.
- € 21.000 Minder algemene advieskosten doordat de facturering en opdrachtverlening achter loopt.
- € 19.000 Per saldo minder andere kosten t/m het 1^e kwartaal, o.a. minder electriciteitskosten, minder onderhoudskosten, minder waterschapslasten en minder afschrijvingskosten.

Verwacht wordt dat op jaarbasis de kosten circa € 1.400.000 hoger zullen zijn dan begroot. Dit omdat een woning Roodevaart e.o. aangekocht wordt, kosten gemaakt gaan worden voor de aanpassing wachtvoorziening, het verbeteren van de spoorveiligheid en een planstudie spoor.

Programma Commerciële Exploitatie

Opbrengsten nat

Deze opbrengsten zijn tot en met het 1^e kwartaal € 111.000 lager dan begroot, door:

- € **143.000-** Minder opbrengsten zeehavengeld dan begroot in verband met de tegenvallende bulkoverslag.
- € 39.000 Meer opbrengsten binnenvaartgelden dan begroot. De facturen van twee binnenvaartredrijen moeten nog gecorrigeerd worden met de afgesloten contracten.
- € **11.000-** Minder opbrengsten erfpacht door een nog niet gerealiseerde steiger waarmee in de begroting wel rekening is gehouden.
- € 6.000 Meer huuropbrengsten door uitgifte in tijdelijk huur van een terrein in 2015.
- € **2.000-** Per saldo minder andere opbrengsten, o.a. minder opbrengsten kadegelden dan begroot.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Commerciële Exploitatie nat op jaarbasis € 245.000 lager uit zullen vallen dan begroot. Met name omdat de opbrengsten zeehavengelden en binnenvaartgelden lager uitvallen dan begroot en het later uitgeven van een steiger in erfpacht.

Opbrengsten droog

De opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal € 60.000 lager dan begroot, door:

- € 60.000- Minder opbrengsten erfpacht t/m het 1e kwartaal doordat binnen een contract de canons nog niet zijn verhoogd, dit wordt gecorrigeerd.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Commerciële Exploitatie droog op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten droog

Deze kosten zijn circa € 27.000 lager tot en met het 1e kwartaal dan begroot, door:

- € 27.000 Minder advieskosten en onderzoekskosten met commerciële aangelegenheden zoals doorrekenen businesscases en acquisitieplan.

Verwacht wordt dat de kosten Commerciële Exploitatie droog op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Programma Veiligheid & Havenmeester

Opbrengsten

Deze opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal gelijk aan de begroting.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Veiligheid en Havenmeester op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten

Deze kosten zijn tot en met het 1e kwartaal circa € 141.000 lager dan begroot, door:

- € 85.000 Minder kosten brandweezorg, omdat er nog geen bijdrage brandweezorg in rekening is gebracht.
- € 8.000 Minder kosten veiligheidszorg, omdat er nog geen bijdrage veiligheidszorg in rekening is gebracht.
- € 20.000 Minder afschrijvingskosten, omdat de voorgenomen investeringen in beveiligingsapparatuur later dit jaar zullen plaatsvinden.
- € 28.000 Minder andere kosten onder andere minder overige kosten, minder advieskosten en minder onderhoudskosten.

Verwacht wordt dat de uitgaven op jaarbasis circa € 35.000 lager zullen uitvallen dan begroot, met name door minder afschrijvingskosten omdat de voorgenomen investeringen in beveiligingsapparatuur uitgesteld zijn naar later dit jaar.

Programma Bedrijfsvoering

Opbrengsten

De opbrengsten Bedrijfsvoering zijn tot en met het 1e kwartaal € 18.000 hoger dan begroot, door:

- € 32.000 Meer opbrengsten bedrijfsvoering door meer interne rente toerekening aan een terrein dat in maart 2016 aangekocht is. Hiermee is in de begroting 2016 geen rekening gehouden.
- € 14.000- Nog geen opbrengsten lichtmastreclameborden t/m het 1^e kwartaal omdat deze in december 2016 wordt gefactureerd

Verwacht wordt dat de opbrengsten Bedrijfsvoering op jaarbasis € 400.000 hoger zal zijn dan begroot o.a. door meer interne rentetoerekening aan het in maart 2016 aangekochte voormalig Tetra Pak-terrein, waarmee in de begroting geen rekening was gehouden.

Kosten

Er is € 120.000 minder aan kosten Bedrijfsvoering uitgegeven tot en met het 1e kwartaal dan begroot, door:

- € 35.000 Minder kosten bestuur en advies, met name door minder advieskosten businesscase Havenstrategie 2030, LPM, governance en overige.
- € 18.000- Meer juridische- en verzekeringskosten.
- € 4.000- Meer kosten financiën, omdat de jaarrekeningcontrole duurder uitvalt dan begroot. Daarnaast zijn de kosten met betrekking tot wijziging governance als voorbereiding op de financiële administratie hoger dan begroot.
- € 26.000 Minder algemene lasten omdat de voorziening dubieuze debiteuren is afgenomen. Daarnaast is een schikking (vordering van een containerterminal) lager uitgevallen dan waarmee in de jaarrekening 2015 rekening is gehouden.
- € 55.000- Meer rentekosten enerzijds doordat er meer geld geleend wordt dan begroot en anderzijds door het effect van de negatieve rentestand op het variabele deel van de drie afgesloten rente swaps.
- € 61.000 Minder kosten communicatie doordat er nog geen kosten zijn gemaakt voor het organiseren van een open dag.
- € 32.000 Minder personeelskosten t/m het 1e kwartaal.
- € 30.000 Minder kosten automatisering en informatisering t/m het 1e kwartaal dan begroot omdat er tot op heden geen overeenstemming is bereikt over de opdrachtverstrekking aan een van de leveranciers.
- € 13.000 Minder huisvestingskosten t/m 1e kwartaal dan begroot, met name minder afschrijvingskosten op investering in de klimaatbeheersing van het kantoorgebouw. Dit komt door een latere oplevering.

Verwacht wordt dat de kosten Bedrijfsvoering op jaarbasis € 652.000 hoger uitvallen dan begroot, met name door meer kosten automatisering en informatisering, meer juridische kosten, kosten personeel en organisatie, kosten financiën, rentekosten, huisvestingskosten. Daarentegen worden er minder facilitaire kosten verwacht.

Mutaties in reserves

Hieronder worden de mutaties in de reserves toegelicht.

Beschikking Algemene Reserve

Er is t/m het 1^e kwartaal circa € 91.000 ten laste van deze reserve gebracht. Deze onttrekking is gelijk aan de begroting.

Verwacht wordt dat op jaarbasis de onttrekking aan deze reserve gelijk zal zijn aan de begroting.

Beschikking reserve ontwikkelingen

Er zijn t/m het 1^e kwartaal geen kosten ten laste van deze reserve gebracht.

Verwacht wordt dat op jaarbasis de onttrekking circa € 1.400.000 hoger zal zijn dan begroot, omdat het de verwachting is dat een woning Roodevaart e.o. aangekocht wordt en kosten gemaakt gaan worden voor o.a. aanpassing wachtvoorziening, verbeteren spoorveiligheid en plan studie spoor.

Beschikking Vitaliteitsregeling

Er zijn t/m het 1^e kwartaal geen kosten ten laste van deze reserve gebracht.

Verwacht wordt dat op jaarbasis de onttrekking gelijk zal zijn aan de begroting.

Conclusie

Op basis van bovenstaande verwachtingen zal het jaarresultaat exclusief grondexploitaties uitkomen op een winst van circa € 4.098.000 in tegenstelling tot de begrote winst van € 4.388.000.

Grondexploitaties

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de grondexploitaties:

Grondexploitaties	Realisatie 2016	Begroting 2016	Verschil 2016
Opbrengsten	5.022	20.741	-15.719
Kosten	-7.420	-8.003	583
Mutaties	2.508	-10.892	13.400
Winstneming	110	1.845	-1.736

Alle bedragen x 1.000 Euro (€)

€15.719.000- Minder opbrengsten grondexploitaties op jaarbasis, doordat het de verwachting is dat er minder gronden tegen lagere uitgifteprijzen dan begroot in erfpacht uitgegeven zullen worden. Naar verwachting wordt er 27.456 m² in plaats van 117.481 m² uitgegeven.

€ 583.000 Het is de verwachting dat de kosten op jaarbasis lager uit zullen vallen dan begroot. Het gaat hierbij met name om minder kosten voor het bouwrijp maken van het Industrial Park Moerdijk dan begroot voor dit jaar.

€ 1.735.000- Minder winstneming grondexploitaties op jaarbasis dan verwacht, omdat er minder grond uitgegeven worden uit exploitaties waaruit winst genomen kan worden dan waarvan in de begroting was uitgegaan.

Conclusie

Op basis van bovenstaande verwachtingen zal er circa € 110.000 winst genomen worden uit de grondexploitaties.

Conclusie

Op basis van bovenstaande verwachtingen zal het jaarresultaat inclusief de grondexploitaties uitkomen op een winst van circa € 4.208.000.

Reserves en voorzieningen

Hieronder worden de standen van de reserves en voorzieningen weergegeven.

	Algemene reserve	Bestemmings reserve	Totaal
Saldo 01-01-2016	75.392.988	10.260.370	85.653.358
Toevoegingen	0	0	0
Onttrekkingen	90.614	0	90.614
Saldo 31-03-2016	75.302.374	10.169.756	85.562.744

Alle bedragen in euro's (€)

	Voorziening infra droog	Voorziening riolering	Voorziening infra nat	Voorziening baggeren	Totaal
Saldo 01-01-2016	1.719.551	5.260.541	2.653.424	1.513.355	11.146.870
Dotatie	178.750	243.250	85.750	0	507.750
Onttrekkingen	-31.144	-51.160	-20.000	-316.290	-418.594
Saldo 31-03-2016	1.867.157	5.452.631	2.719.174	1.197.065	11.236.026

Alle bedragen in euro's (€)

Mutaties in voorzieningen

Hieronder worden de mutaties in de voorzieningen toegelicht.

Voorziening infra droog

In het eerste kwartaal zijn de inspecties en controles uitgevoerd om in het tweede kwartaal het beheerplan voor de komende vier jaar vast te stellen. Hierin komt voor de begroting 2018 een nieuw egalisatiestorting naar voren. Verder zal de vertaling gemaakt worden naar het operationeel programma 2016 en de directe jaren daarna.

In 2015 zijn diverse projecten voorbereid waarvan de uitvoering eveneens in 2015 was gepland. Door langere voorbereidingstijd worden deze nu ook in 2016 uitgevoerd. De planning is dat voor circa € 1.600.000 groot onderhoudswerkzaamheden in 2016 worden uitgevoerd. Het betreft hier voornamelijk de renovatie van de Middenweg/Orionweg.

Voorziening riolering

In het eerste kwartaal zijn de inspecties en controles uitgevoerd om in het tweede kwartaal het beheerplan voor de komende vier jaar vast te stellen. Hierin komt voor de begroting 2018 een nieuw egalisatiesstorting naar voren. Verder zal de vertaling gemaakt worden naar het operationeel programma 2016 en de directe jaren daarna.

In 2015 zijn diverse projecten voorbereid die in 2016 tot uitvoer komen. Het grootste project "ombouwemaal G" gaat in het tweede kwartaal in aanbesteding en de uitvoering is gepland in het einde van het derde kwartaal 2016.

Voorziening infra nat

In het eerste kwartaal zijn de inspecties en controles uitgevoerd om in het tweede kwartaal het beheerplan voor de komende vier jaar vast te stellen. Hierin komt voor de begroting 2018 een nieuw egalisatiesstorting naar voren. Verder zal de vertaling gemaakt worden naar het operationeel programma 2016 en de directe jaren daarna.

Vanuit de eerder genoemde inspectie wordt nu een programma opgesteld voor groot onderhoud nat 2016. Dit gaat in het tweede kwartaal richting aanbesteding en zal in het derde kwartaal ten uitvoer worden gebracht.

Voorziening baggeren

De onttrekking in 2016 betreft de uitgave aan met name de volgende projecten en werkzaamheden:

- Werkzaamheden en uitvoering met deels advies-inzet afronding 2015 en deels voorbereidingen voor baggeren 2016.
- Baggerwerkzaamheden 2016.
- De verplichting die het Havenschap heeft ten aanzien van de verdieping van de vaargeul. Deze loopt vanaf het Hollandsch Diep (deel van RWS) tot aan het deel rondom Shell Moerdijk.

De totale verwachte uitgaven voor 2016 zijn ca. € 1.000.000.

Paragraaf Financiering en treasury

Algemene ontwikkelingen rentebeleid

In het eerste kwartaal zijn zowel de kapitaalrente als de kortetermijnrente iets gedaald ten opzichte van het vierde kwartaal 2015.

Renteswaps

Het Havenschap financiert op balansniveau en met kasgeldleningen (variabele rente) in combinatie met renteswaps. Een renteswap zet de rente typische looptijd van variabel om naar vast.

Renteswaps	Ingangsdatum	Einddatum	Percentage	Hoofdsom
Rabobank	26-07-2007	01-07-2022	4,8500	26.250.000
Rabobank	15-11-2008	01-10-2029	4,3600	50.000.000
Deutsche Bank	16-02-2009	01-10-2023	3,6875	50.000.000
Totaal				126.250.000

Alle bedragen in euro's (€)

De marktwaarde van deze drie renteswaps bedraagt per 31 maart 2016 € 39.577.541 negatief (per 31 december 2015 bedroeg dit € 36.032.343 negatief). De overhedge situatie (meer renteswaps dan financiering) per 31 maart 2016 bedraagt € 1.150.00 (per 31 december 2015 bedroeg dit € 12.550.000).

Kasgeldleningen

Met de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) is een financieringsovereenkomst gesloten met een looptijd tot en met 31 december 2011 en een jaarlijkse stilzwijgende verlenging. Voor 2016 is deze overeenkomst ook stilzwijgend verlengd. Deze overeenkomst bestaat uit een kasgeldovereenkomst van maximaal € 145 miljoen zonder beschikbaarheid garantie en een krediet in rekening-courant van € 5 miljoen. In het eerste kwartaal van 2016 zijn de volgende kasgeldleningen afgesloten:

Kasgeldleningen	Ingangsdatum	Einddatum	Rentepercentage	Hoofdsom
Menzis Zorgverzekeraar	20-10-15	20-01-16	0,040%	15.000.000 *
Aegon Custody B.V.	20-10-15	20-01-16	0,040%	15.000.000 *
Aegon Custody B.V.	20-10-15	20-01-16	0,040%	10.000.000 *
Syntrus Achmea Geldmarkt Fonds	23-11-15	20-01-16	0,150%	50.000.000 *
Provincie Noord Brabant	17-12-15	20-01-16	0,020%	23.700.000 *
BNG	20-01-16	22-02-16	0,000%	40.000.000
Syntrus Achmea Geldmarkt Fonds	20-01-16	20-04-16	0,050%	50.000.000
Aegon Custody B.V.	20-01-16	20-04-16	0,020%	15.000.000
Aegon Custody B.V.	20-01-16	20-04-16	0,020%	10.000.000
BNG	01-02-16	22-02-16	0,000%	10.600.000
BNG	22-02-16	22-03-16	0,000%	49.500.000
BNG	22-03-16	20-04-16	-0,100%	50.100.000

Alle bedragen in euro's (€)

Rentepercentages incl. provisie

* Begindatum kasgeldlening 2015

Kasgeldlimiet

Het risico van kortlopende financiering wordt beperkt met de zogenaamde kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet houdt in, dat de totale omvang van de vlottende schuld op enig moment aan een maximum van 8,2% van de begrotingsomvang is gebonden. Voor het Havenschap komt dit neer op een bedrag van € 1.408.104

(8,2% van € 17.172.000). Het Havenschap blijft ruimschoots onder de limiet en voldoet daarmee aan de norm.

Renterisiconorm

De wet stelt een norm aan de vaste leningen, waarmee het renterisico als geheel moet voldoen. Deze norm wordt aangeduid als renterisico en bedraagt 20% van de begrotingsomvang. Voor 2016 is dit 20% van € 17.172.000.

Renterisico op vaste schuld 2016	€	377.000
Renterisico (20% van begrotingsomvang min. € 2,5 milj.)	€	3.434.000
Ruimte onder renterisico	€	3.057.000

Het Havenschap voldoet daarmee aan de gestelde norm.

Financieringsratio's

HUIDIGE	Ge-zond	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ICR (GR, Intrest Coverage Ratio, EBITDA/rentekosten)	> 2	2,1	2,6	1,7	2,1	2,4	2,9	3,6	4,5
DEBT/EBITDA (GR, debt alleen lang vreemd vermogen + kas-geld)	< 7	10,0	7,8	12,8	10,0	9,5	8,3	6,8	5,8
Solvabiliteitsratio (EV/TV)	> 30%	38%	41%	40%	41%	42%	44%	49%	53%

Overzicht is zonder Logistiek Park Moerdijk met als reden dat PIP nog niet definitief is.

Banken stellen geen eisen bij het verstrekken van kredieten aan het Havenschap, omdat uit artikel 48 van de gemeenschappelijke regeling volgt dat de deelnemers garant staan voor door het Havenschap aange-trokken gelden. Echter om bedrijfseconomisch gezond te blijven is het niet verstandig om onbeperkt geld te blijven lenen. Met behulp van de in bovenstaande tabel genoemde ratio's wordt bewaakt dat het Ha-venschap op financieringsgebied gezond blijft. Het Interest Coverage Ratio zegt hoeveel keer de rente kan worden betaald uit het brutobedrijfsresultaat. De Debt/Ebitda verhouding laat de verhouding zien tus-sen de lang lopende schulden en het brutobedrijfsresultaat. De solvabiliteitsratio laat de verhouding zien tussen eigen vermogen en totaal vermogen.

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat met uitzondering van de Debt/Ebitda de ratio's over de periode 2014 tot en met 2021 gezond zijn. De Debt/Ebitda voldoet over de periode 2014 tot en met 2019 niet aan de gestelde norm door een tegenvallende Ebitda in verhouding tot de hoogte van de schulden.

De Debt/Ebitda in het jaar 2016 (12,8) blijft achter ten opzichte van de jaren 2015 (7,8) en 2017 (10,0). De reden hiervoor is, dat de opbrengsten uit grondexploitaties lager liggen dan in de jaren 2015 en 2017.

Paragraaf Grondbeleid en grondexploitaties

Het grondbeleid kent de volgende doelstellingen:

- Het genereren van inkomsten uit bezit;
- Het Havenschap gaat voor uitgifte van gronden in erfpacht;
- Bij gronduitgiften hanteren van marktconforme prijzen;

- Bij uitgifte van (aan water liggende) percelen maximalisatie van inkomsten uit haven- en kadegelden nastreven;
- Waar nodig en mogelijk worden percelen teruggekocht en na eventuele verbetering opnieuw uitgegeven in erfpacht;
- Voorwaardenscheppend als het gaat om het verkrijgen van de benodigde milieugebruiksruimte;
- Bedrijven op de juiste plek accommoderen.

Ontwikkeling Industrial Park Moerdijk (08)

De noodzaak om basisinfra aan te leggen op het Industrial Park wordt steeds groter. In het eerste kwartaal zijn derhalve dan ook mitigerende maatregelen getroffen om snelle uitgifte op diverse delen mogelijk te maken. Daarnaast is actief gestart met het op hoogte brengen van diverse kavels en voorbelasten van de beoogde kabel en leidingstroken.

In het eerste kwartaal is ook de aanbesteding ingezet om middels een meervoudig onderhandse aanbestedingsprocedure om een uitvoerende partij te selecteren voor de aanleg van basisinfra. In het tweede kwartaal zullen hiervoor de voorgenomen wegenstructuurplannen, calamiteitenroute en blusvoorzieningen openbare buitenruimte met de Veiligheidsregio en gemeente worden afgestemd.

Stoomleiding Erca (10)

Dit project is in 2015 inhoudelijk afgerond en wordt in het tweede kwartaal ter finale goedkeuring van beschikbaar gesteld krediet aan het bestuur voorgelegd en akkoord bevonden.

Ontwikkeling Tradepark West (23)

Hierover zijn geen bijzonderheden te melden.

Kade Dudok (voorheen Peute) (29)

Hierover zijn geen bijzonderheden te melden. Op het moment dat ontwikkelen van de kade relevant is, kunnen deze werkzaamheden direct opgestart worden.

Bijdrage inrit & spoor (41)

Hierover zijn geen bijzonderheden te melden.

Voormalig Tetra Pak-terrein (117)

Direct na terugkoop zijn de contracten van alle nutsvoorzieningen overgezet op naam van het Haven-schap. Verder hebben we de locatie met camera's en elektronische inzet beveiligd in afwachting op nieuwe invulling van deze locatie.

Nr.	Projecten	Budget/ Krediet	Uitgegeven t/m 31 maart 2016	Totaal verwachte uitgaven
HMO-000008	Bouwrijpkosten Industrial Park 132 ha	18.400.000	2.126.861	17.800.000
HMO-000010	Stoomleiding*	715.442	701.471	715.442
HMO-000023	Ontwikkeling Tradepark West	12.178.649	11.758.830	11.815.000
HMO-000029	Kade (voorbereidingskrediet)	70.000	14.096	70.000
HMO-000041	Bijdrage inrit & spoor	240.000	40.000	240.000
HMO-000117	Voormalig Tetra Pak-terrein	11.000.000	10.546.230	11.000.000

Alle bedragen in euro's (€)

In bovenstaande tabel wordt voor zowel de lopende projecten m.b.t. de vaste activa in ontwikkeling als voor de lopende projecten m.b.t. de grondexploitatie in de kolom 'Budget/Krediet' aangegeven wat de hoogte is van budget of krediet. In de kolom 'Uitgegeven t/m 31 maart 2016' wordt aangegeven wat al uitgevoerd is en in de kolom 'Totaal verwachte uitgaven' wordt aangegeven wat de totale uitgaven naar verwachting zullen zijn.

* Dit krediet is/wordt in de RvB vergadering van 6 april 2016 vastgesteld.

